

Sygn. akt III U 887/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2014r.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ostrołęce Wydział III

w składzie:

Przewodnicząca: SSO Bożena Bielska

Protokolant: sekr. sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 marca 2014r. w O.

sprawy z odwołania W. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 16 lutego 2012 r. **nr** (...)

orzeka:

1. oddala odwołanie,
2. przyznaje adw. E. T. prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ł. ze Skarbu Państwa Kasy Sądu Okręgowego w Ostrołęce kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) wraz z podatkiem VAT od tej kwoty tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie W. C. z urzędu.

UZASADNIENIE

W piśmie z dnia 01.04.2012r., nadesłanym do Sądu Okręgowego w Łomży, W. C. wniósł odwołanie od decyzji (...) Oddział w B. z dnia 16.02.2012r., odmawiającej mu prawa do emerytury wskazując, że spełnia warunki do przyznania tego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że W. C. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, gdyż na dzień 1.01.1999r. nie udowodnił 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie 24 lata 11 miesięcy i 12 dni oraz nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS wskazał, że odwołujący do akt złożył świadectwa pracy za okresy zatrudnienia: od 12.09.1968r. do 28.05.1975r. w Przedsiębiorstwie (...)W. na stanowisku montera instalacji sanitarnych, od 26.07.1975r. do 29.02.1976r. w (...) Wojewódzkiej Spółdzielni (...) Oddział w K. na stanowisku majstra w zespole inwestycji, remontów i konserwacji, od 28.04.1976r. do 14.10.1977r. w (...) Sp. z o.o. w P. na stanowisku majstra robót sanitarnych, od 15.10.1977r. do 31.05.1978r. w Przedsiębiorstwie (...) w E. na stanowisku majstra robót sanitarnych, od 16.06.1978r. do 09.02.1984r. w Wojewódzkim Zarządzie Inwestycji Rolniczych w Ł. z/s w Z. na stanowisku inspektora nadzoru inwestycyjnego i od 10.02.1984r. do 17.03.1990r. w Wojewódzkim Związku (...) Zakładzie Budownictwa i (...) w Ł. Oddziale Budowlano-Montażowym w K. na stanowisku kierownika robót hydraulicznych. Do stażu pracy w

szczególnych warunkach nie zaliczono żadnego z w/w okresów pracy, bowiem dowoływający nie złożył z żadnego zakładu pracy świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Nadto organ rentowy podniósł, że do ogólnego stażu pracy nie zaliczono okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 18.01.1966r. do 31.08.1968r., ponieważ odwołujący nie przedłożył własnego oświadczenia o pracy w gospodarstwie rolnym oraz zeznań świadków.

Wyrokiem z dnia 12.06.2012r. Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie W. C. uznając, iż nie wykazał on 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Na skutek apelacji odwołującego Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 15.01.2013r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł..

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy powinien pouczyć odwołującego o możliwości ustanowienia pełnomocnika z urzędu a w razie niezłożenia takiego wniosku pouczyć go o możliwości zgłaszania wniosków dowodowych i odnieść się do zgłoszonego w toku postępowania wniosku o przesłuchanie wnioskodawcy w charakterze strony w miejscu jego zamieszkania. Nadto Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na konieczność uzyskania dokumentacji osobowej odwołującego.

W toku ponownego rozpoznawania sprawy Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na wniosek W. C. ustanowił dla niego adwokata z urzędu. Pełnomocnik odwołującego w piśmie z dnia 30.04.2013r. wniósł o dopuszczenie dowodu z przesłuchania W. C. w charakterze strony w miejscu jego zamieszkania i jednocześnie pod rozwagę Sądu poddał możliwość przekazania sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce.

Na rozprawie w dniu 17.05.2013r. pełnomocnik ZUS wyraził zgodę na przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce (k. 131a.s.). Postanowieniem z dnia 17.05.2013r. Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 461 § 3 kpc przekazał niniejszą sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ostrołęce III Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (k. 133a.s.).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 27.12.2011r. W. C. złożył w ZUS wniosek o emeryturę. Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy w dniu 16.02.2012r. wydał zaskarżoną decyzję, w której odmówił mu prawa do emerytury wskazując, że odwołujący na dzień 1.01.1999r. nie udowodnił wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie 24 lata 11 miesięcy i 12 dni oraz nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W. C. kwestionując w niniejszym postępowaniu w/w decyzję ZUS z 16.02.2012r. wywodził, że posiada wymagany staż pracy ogólny i w szczególnych warunkach.

Wobec przekazania niniejszej sprawy do Sądu Okręgowego w Ostrołęce ten Sąd orzekł ostatecznie o prawidłowości zaskarżonej decyzji.

W tym celu toku rozpoznawania sprawy – biorąc pod uwagę wskazania Sądu Apelacyjnego – Sąd Okręgowy w Ostrołęce przeprowadził postępowanie dowodowe w celu ustalenia, czy W. C. pracował w szczególnych warunkach i w jakich dokładnie okresach. Sąd uzyskał dokumentację osobową odwołującego, w tym wnioskowaną w piśmie pełnomocnika odwołującego z dnia 30.04.2013r. (k. 124-126a.s.) i z dnia 07.04.2013r. (k. 140-142a.s.) oraz dopuścił dowód z przesłuchania W. C. w charakterze strony, który przeprowadził w drodze pomocy sądowej – wobec faktu, iż odwołujący wnosil o jego przesłuchanie w miejscu zamieszkania, tj. w Ł..

W ocenie Sądu odwołanie nie jest zasadne, bowiem zaskarżona decyzja ZUS prawidłowo odmawia W. C. prawa do emerytury.

Biorąc pod uwagę datę urodzenia odwołującego – (...)– oraz datę złożenia wniosku o emeryturę (27.12.2011r.) należy uznać, że może on uzyskać emeryturę określoną w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- 2) w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. 1.01.1999r. ma wymagany 25-letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach,
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,
- 4) rozwiązał stosunek pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Poza sporem jest, że odwołujący nie pozostaje w stosunku pracy (od 28.02.1998r. pobiera rentę) i nie jest członkiem OFE. Rozstrzygnięcie odwołania było więc uzależnione od wykazania przez odwołującego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach im 25-letniego ogólnego stażu pracy.

W. C. domagał się zaliczenia do ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 18.01.1966r. do 31.08.1968r. oraz zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia: od 12.09.1968r. do 28.05.1975r. w Przedsiębiorstwie (...).W. w W. na stanowisku montera instalacji sanitarnych, od 26.07.1975r. do 29.02.1976r. w (...) Wojewódzkiej Spółdzielni (...) Oddział w K. na stanowisku majstra w zespole inwestycji, remontów i konserwacji, od 28.04.1976r. do 14.10.1977r. w (...) Sp. z o.o. w P. na stanowisku majstra robót sanitarnych, od 15.10.1977r. do 31.05.1978r. w Przedsiębiorstwie (...) w E. na stanowisku majstra robót sanitarnych, od 16.06.1978r. do 09.02.1984r. w Wojewódzkim Zarządzie Inwestycji Rolniczych w Ł. z/s w Z. na stanowisku inspektora nadzoru inwestycyjnego i od 10.02.1984r. do 17.03.1990r. w Wojewódzkim Związku (...) Zakładzie Budownictwa i (...) w Ł. Oddział Budowlano-Montażowy w K. na stanowisku kierownika robót hydraulicznych.

Zgodnie z treścią §2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z pism W. C., składanych do ZUS i do Sądu wynika, iż domaga się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach wszystkich w/w okresów zatrudnienia wskazując, że wykonywał prace wskazane w Wykazie A Dział V poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wskazać trzeba, że Dział V są to prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych zaś poz. 1 są to roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach. Treść tego przepisu świadczy o tym, że wymóg prowadzenia prac w głębokich wykopach dotyczy zarówno budowy rurociągów jak i robót wodnokanalizacyjnych. W celu zaliczenia spornych okresów zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach odwołujący musiał więc wykazać, iż wykonywał prace przy robotach wodnokanalizacyjnych i budowie rurociągów w głębokich wykopach jako pracownik fizyczny, ewentualnie, że jako pracownik nadzoru nadzorował pracowników wykonujących takie prace i wówczas jego czynności będą mieściły się w Wykazie A Dział XIV poz. 24 (dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.). Podkreślić też trzeba, że czynności ogólnie

pojętego nadzoru wykonywanego w wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu Rozporządzenia z 07.02.1983r., objęte poz. 24 Działu XIV wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Należy wskazać, iż z żadnego zakładu pracy odwołujący nie złożył świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu odwołujący (reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika) nie wykazał aby wykonywał tego rodzaju prace, dlatego do stażu pracy w szczególnych warunkach nie można zaliczyć żadnego z w/w okresów zatrudnienia.

Na okoliczność zatrudnienia **w Przedsiębiorstwie (...)W. w W. od 12.09.1968r. do 28.05.1975r.** (6 lat 8 miesięcy i 18 dni) odwołujący złożył świadectwo pracy (k. 4 III t. a.r.). Wskazano w nim, iż był zatrudniony na stanowisku montera instalacji sanitarnych. Odwołujący musiałby więc wykazać, iż w zakładzie tym wykonywał prace wskazane w Wykazie A Dział V poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. roboty wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach lub budowę rurociągów w głębokich wykopach.

W toku postępowania Sąd podjął próbę uzyskania akt osobowych z tego zakładu, nie zostały one jednak nadesłane, dlatego Sąd oparł się na treści świadectwa pracy i zeznaniach W. C. w charakterze strony.

Odwołujący przesłuchiwany na okoliczność pracy w tym zakładzie zeznał, że był tam zatrudniony jako pomocnik montera instalacji sanitarnych a później montera instalacji sanitarnych i wykonywał czynności: roznoszenie kabin sanitarnych po piętrach, roznoszenie wanien żeliwnych, pomoc spawacza, pomoc malarza (malowanie farbą epoksydową–minią), malowanie przewodów gazowych. Wskazywał, że pracował w tym czasie w tzw. (...)– Zakładzie (...), który wchodził w skład Przedsiębiorstwa (...). W ZEUS-ie pracował przy produkcji kabin i urządzeń sanitarnych, pracował wtedy jako pomocnik spawacza, malarza i montera. Zeznał również, że pracował też w głębokich wykopach, wykonywał kolektory sanitarne, sieci ciepłe, wykonywał prace w budynku i na zewnątrz. Podnosił, iż uważa, że pracował w szczególnych warunkach, bo był pomocnikiem spawacza, malarza (zeznania k. 209-209va.s.).

Zwrócić też trzeba uwagę na fakt, iż W. C. złożył do ZUS dokumenty dotyczące wykonywania przez niego pracy i posiadania umiejętności fachowych z zakresu wykonywanych robót sanitarnych w okresie pracy w latach 1968-1975 (k. 23a.e.). Z załączonego do tego potwierdzenia wykazu, sporządzonego w dniu 14.05.1979r. wynika, iż w latach 1969-1975 wykonywał on prace w budynkach mieszkalnych i w ZEUS-ie.

W ocenie Sądu w/w zeznania i dokumenty świadczą o tym, iż W. C. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Nie wykonywał bowiem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy robót wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach, wykonywał zaś prace zarówno w wykopach, jak i w budynku. Nadto wykonywał w budynkach instalacje wewnętrzne wodnokanalizacyjne, c.o. i gazowe a poza tym wykonywał różne prace, w tym malowanie i prace pomocnicze przy instalowaniu kabin sanitarnych, wanien i innego osprzętu używanego w łazienkach, także jako pomocnik spawacza nie pracował w szczególnych warunkach. Z jego zeznań wynika też, że wchodzący w skład Przedsiębiorstwie (...) zakład, w którym pracował przez pewien czas, tj. Zakład (...), zajmował się produkcją kabin i urządzeń sanitarnych, a nie są to roboty wodnokanalizacyjne.

Na okoliczność zatrudnienia w **(...) Wojewódzkiej Spółdzielni (...) Oddział w K. od 26.07.1975r. do 29.02.1976r.** (7miesiący i 6 dni) odwołujący złożył świadectwo pracy (k. 5 t. III a.r.), z którego wynika, iż był zatrudniony na stanowisku majstra w zespole inwestycji, remontów i konserwacji. Odwołujący wykonywał tu więc pracę jako pracownik nadzoru i powinien był wykazać, iż jest to praca wskazana w Wykazie A Dział V poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj. dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i

wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

W. C. przesłuchiwany w charakterze strony na okoliczność zatrudnienia w tym zakładzie zeznał, iż nie pracował tam w głębokich wykopach, gdyż nie było takiej potrzeby. Opisuując wykonywane czynności zeznał, iż nadzorował podległych mu pracowników, a często z nimi wykonywał czynności: pracował przy remoncie wytwórni wód gazowanych i rozlewni piwa, gdzie trzeba było rozbierać i wymieniać części, prowadził też remonty w masarni, ciastkarni. Podnosił, iż uważa, że pracował w szczególnych warunkach, gdyż tam występował freon, był ubrudzony w smarze, pomagał przy spawaniu (zeznania k. 9va.s.).

Sąd uzyskał akta osobowe odwołującego z tego zakładu (pismo k. 218a.s.). W aktach tych znajduje się umowa o pracę zawarta od 26.07.1975r. na stanowisku majstra oraz zakres czynności na tym stanowisku. Z tego zakresu czynności wynika, że odwołujący pracował w zespole inwestycji, remontów i konserwacji i zajmował się m.in. remontami urządzeń w obiektach (pkt 6), remontami w sklepach (pkt 7), opracowywał zamówienia na maszyny i urządzenia (pkt 11), opracowywał zamówienia na części zamienne do maszyn i urządzeń (pkt 13), zlecał okresowe wykonywanie pomiarów oporności izolacji elektrycznej (pkt 21).

W ocenie Sądu w/w zeznania i dokumentacja osobowa świadczą o tym, iż W. C. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Nadzorowani przez niego pracownicy nie wykonywali robót wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach, natomiast przeprowadzali remonty i naprawy we wszystkich obiektach wchodzących w skład zakładu (...), w tym remonty samych budynków, jak i maszyn i urządzeń używanych w sklepach. Z zeznań odwołującego i zakresu czynności wynika, iż jego obowiązkiem oprócz nadzorowania pracowników, było także dbanie o prawidłowe wyposażenie sklepów w i innych obiektów wchodzących w skład (...). Tego rodzaju prace nie są pracami w szczególnych warunkach.

Na okoliczność zatrudnienia w (...) **Sp. z o.o. w P. od 28.04.1976r. do 14.10.1977r.** (1 rok 5 miesięcy 17 dni) odwołujący złożył świadectwo pracy (k. 6 t. III a.r.), z którego wynika, iż był zatrudniony na stanowisku majstra robót sanitarnych. Odwołujący wykonywał tu więc pracę jako pracownik nadzoru i powinien był wykazać, iż jest to praca wskazana w Wykazie A Dział V poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

Sąd uzyskał akta osobowe odwołującego z tego zakładu (pismo k. 177a.s.). W aktach tych znajduje się umowa o pracę zawarta od 27.04.1976r. na czas nieokreślony na stanowisku majstra robót sanitarnych, brak jest natomiast zakresu czynności na tym stanowisku.

W. C. przesłuchiwany w charakterze strony na okoliczność zatrudnienia w tym zakładzie zeznał, że pracował na stanowisku majstra robót sanitarnych na budowach w G., P., M., R., W.. Zeznał, że zakład ten zajmował się wykonywaniem kanałów ciepłowniczych, wodociągów, układaniem kanalizacji (kolektorów sanitarnych), były to średnie głębokie i głębokie wykopy. Zeznał, że nie była to stała praca w głębokich wykopach, gdyż budowali też kotłownie i pracowali w stacji uzdatniania wody. Podnosił, iż uważa, że pracował w szczególnych warunkach, bo chodzi o przebywanie w głębokich i średnio głębokich wykopach, ubrania były mokre, wykopy groziły zawaleniem (zeznania k. 209v-210a.s.).

W ocenie Sądu w/w zeznania świadczą o tym, iż W. C. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Nadzorowani przez niego pracownicy nie wykonywali bowiem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy robót wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach, sam odwołujący posługiwał się sformułowaniem „głębokie i średnio głębokie wykopy”, nadto nadzorowani przez niego pracownicy wykonywali też prace w budynkach.

Zwrócić też trzeba uwagę na fakt, iż W. C. złożył do ZUS dokumenty dotyczące wykonywania przez niego pracy i posiadania umiejętności fachowych z zakresu wykonywanych robót sanitarnych w okresie pracy w latach 1976-1977 (k. 23a.e.). Z załączonego do tego potwierdzenia wykazu, sporządzonego w dniu 10.04.1979r. wynika, iż w spornym okresie w latach 1976-1977 wykonywał on prace w budynkach mieszkalnych, w toku budowy szkoły i hotelu, przy czym były to prace polegające na doprowadzeniu wody do placu budowy, wykonaniu przyłącza, doprowadzeniu wody pitnej

do budynku, wykonaniu instalacji odprowadzającej ścieki w budynkach, a więc dotyczące instalacji zewnętrznych i wewnętrznych wodnokanalizacyjnych, c.o. i gazowych a taki charakter prac wyklucza możliwość stałego wykonywania czynności w głębokich wykopach.

Na okoliczność zatrudnienia **w Przedsiębiorstwie (...) w E. od 15.10.1977r. do 31.05.1978r.** (7 miesięcy 17 dni) odwołujący złożył świadectwo pracy (k. 6 t. III a.r.), z którego wynika, iż był zatrudniony na stanowisku majstra robót sanitarnych. Odwołujący wykonywał tu więc pracę jako pracownik nadzoru i powinien był wykazać, iż jest to praca wskazana w Wykazie A Dział V poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r.

W. C. przesłuchiwany w charakterze strony na okoliczność zatrudnienia w tym zakładzie zeznał, że pracował tam jako majster robót sanitarnych. Nadzorował osoby pracujące na stanowisku monterów urządzeń sanitarnych, spawacza, ślusarza, bez zawodu. Zeznał, że była to praca w głębokich i średnio głębokich wykopach, tak jak w zakładzie (...) i tak samo wykonywana, przy czym wykopy wykonywano też zimą (zeznania k. 210a.s.).

Sąd uzyskał akta osobowe odwołującego z tego zakładu (pismo k. 177a.s.). W aktach tych znajduje się umowa o pracę zawarta od 15.10.1977r. na czas nieokreślony na stanowisku majstra robót sanitarnych oraz zakres czynności na tym stanowisku. Z tego zakresu czynności wynika, że do jego obowiązków oprócz nadzoru nad pracownikami należało m.in.: wystawianie kart pracy, prowadzenie ewidencji ludzi, sprzętu, materiałów, dokumentów itp., pobieranie materiałów na budowy z upoważnienia kierownika grupy robót, wykonywanie kontroli dokumentów sporządzonych na budowie, rozliczanie na bieżąco robót zakończonych.

Także i w tym przypadku należy uwzględnić fakt, iż W. C. złożył do ZUS dokumenty dotyczące wykonywania przez niego pracy i posiadania umiejętności fachowych z zakresu wykonywanych robót sanitarnych w okresie pracy w latach 1977-1978 (k. 23a.e.). Z wykazu dotyczącego tych lat wynika, iż w spornym okresie w latach 1977-1978 wykonywał on prace w budynkach mieszkalnych, w toku budowy budynków biurowych i produkcyjnych oraz szkół, przy czym były to prace polegające na wykonaniu instalacji wewnętrznej wodnokanalizacyjnej, wraz z białym montażem, na wykonaniu instalacji zewnętrznej wodnokanalizacyjnej a taki charakter prac wyklucza możliwość stałego wykonywania czynności w głębokich wykopach.

W ocenie Sądu w/w zeznania i dokumentacja osobowa świadczą o tym, iż W. C. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Nadzorowani przez niego pracownicy nie wykonywali bowiem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy robót wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach, sam odwołujący posługiwał się sformułowaniem „głębokie i średnio głębokie wykopy”, nadto z jego zeznań wynika, iż wykopy były robione także zimą, a ta pora roku z uwagi na zmarznięcie ziemi i warunki pogodowe wyklucza możliwość wykonywania robót w głębokich wykopach.

Na okoliczność zatrudnienia **w Wojewódzkim Zarządzie Inwestycji Rolniczych w Ł. z/s w Z. od 16.06.1978r. do 09.02.1984r.** (5 lat 7 miesięcy 24 dni) odwołujący złożył świadectwo pracy, z którego wynika, iż był zatrudniony na stanowisku inspektora nadzoru inwestycyjnego (k. 8 t. III a.r.).

Sąd uzyskał akta osobowe odwołującego z tego zakładu (pismo k. 154a.s.). W aktach tych znajduje się umowa o pracę zawarta od 16.06.1978r. na czas nieokreślony na stanowisku starszego inspektora. W aktach tych znajduje się również angaż z dnia 30.09.1981r., w którym powierzono mu stanowisko inspektora kontroli technicznej w budownictwie w Dziale Zaopatrzenia Rolnictwa i Wsi w Wodę. Z angażu z dnia 21.06.1982r. wynika zaś, że z dniem 01.08.1982r. odwołującemu powierzono stanowisko inspektora nadzoru inwestycyjnego.

W aktach osobowych odwołującego znajdują się również zakresy czynności na stanowiskach starszego inspektora i inspektora kontroli technicznej w budownictwie w Dziale Zaopatrzenia Rolnictwa i Wsi w Wodę.

Z zakresu czynności na stanowisku starszego inspektora wynika, że do obowiązków W. C. należało: opracowywanie zbiorczych zapotrzebowań na usługi budowlane w zakresie wykonawstwa, mechanizacji i wypożyczalni sprzętu i maszyn budowlanych, współpraca z jednostkami uspołecznionymi oraz rzemiosłem świadczącymi usługi budowlane oraz bilansowanie potrzeb i mocy produkcyjnych w tym zakresie, współpraca z zakładem Budownictwa Rolniczego

(...) w zakresie opracowywania planów postępu technicznego w budownictwie wiejskim oraz nadzór nad ich realizacją, nadzór i kontrola nad realizacją planów modernizacji i mechanizacji budynków inwentarskich, nadzór i kontrola nad realizacją inwestycji w gospodarstwach specjalistycznych i zespołach rolników indywidualnych, organizowanie i współudział w przeprowadzeniu szkoleń rolników i rzemieślników wiejskich, rozpatrywanie skarg, odwołań i wniosków obywateli w zakresie prowadzonych spraw.

Z zakresu czynności na stanowisku inspektora kontroli technicznej w budownictwie w Dziale Zaopatrzenia Rolnictwa i Wsi w Wodę (nie zmienionego do końca zatrudnienia) wynika, że do obowiązków W. C. na tym stanowisku i na stanowisku inspektora nadzoru inwestycyjnego należało m.in.: dokładne zapoznanie się z dokumentacją projektową, umową o realizację oraz terenem przed wejściem wykonawcy na plac budowy, uczestniczenie w przekazaniu wykonawcy placu budowy, sprawowanie kontroli nadzorowanej budowy w zakresie kontroli jakości, kontroli zgodności wykonywanych robót z obowiązującym harmonogramem i terminowości wykonania, kontrola ilości i wartości robót, systematyczne dokonywanie odbioru robót zanikowych z potwierdzeniem w dzienniku budowy ich lokalizacji, ustalenie wspólnie z wykonawcą harmonogramu robót i uczestniczenie w ich okazaniach, sprawdzanie ksiąg obmiarów, dokonanie przeglądu robót zgłoszonych przez kierownictwo budowy do odbioru oraz dokonanie w dzienniku budowy oceny jakościowej tych robót, udział w odbiorach ostatecznych zadań, potwierdzenie wpisem do dziennika budowy każdorazowej bytności na obiekcie, załatwianie skarg i wniosków na bieżąco zgłaszanych podczas realizacji obiektu, uczestniczenie w szacunku strat w płonach powstałych w toku wykonawstwa, udział w inwentaryzacjach robót.

W. C. przesłuchiwany w charakterze strony na okoliczność zatrudnienia w tym zakładzie zeznał, że pracował tam na stanowisku inspektora nadzoru inwestorskiego, a później jako inspektor nadzoru robót budowlanych. Zeznał, że budowali wodociągi wiejskie, w 23-24 wsiach, cały czas pracował na budowach a co 2 tygodnie przyjeżdżał zdać sprawozdanie do Z.. Dodał, że każdy wykop musiał sprawdzić, czy jest głęboki i zgodny z projektem, zajmował się czasem projektowaniem planów, musiał sprawdzać kosztorysy powykonawcze. Przyznał, iż nie nadzorował osób wykonujących prace budowlane, nadzorował ich kierownik, on nadzorował zaś wykonanie pracy zgodnie z planami. Podnosił, iż uważa, że pracował w szczególnych warunkach, gdyż każdy wykop musiał przejść i zmierzyć, czy jest zgodny (zeznania k. 210a.s.).

W ocenie Sądu w/w zeznania i dokumentacja osobowa świadczą o tym, iż W. C. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Nie wykonywał pracy polegającej na nadzorowaniu pracowników wykonujących roboty wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach, nie sprawował bowiem żadnego nadzoru w rozumieniu Wykazu A dział XIV poz. 24 Rozporządzenia RM z 07.02.1982r. Odwołujący był w istocie urzędnikiem, który z ramienia inwestora wykonywał czynności dotyczące usług budowlanych, zleczanych przez jego zakład do wykonania podmiotom zewnętrznym zajmującym się prowadzeniem prac budowlanych. Sam fakt, iż odwołujący jeździł na te budowle nie oznacza pracy w szczególnych warunkach, gdyż działał on z ramienia inwestora i jego czynności zmierzały w istocie do zapewnienia wykonawcy robót odpowiednio przygotowanego miejsca ich wykonania oraz sprawdzania, czy prace są wykonywane zgodnie z harmonogramem i projektem.

Na okoliczność zatrudnienia **w Wojewódzkim Związku (...) Zakładzie Budownictwa i (...) w Ł. Oddział Budowlano-Montażowy w K. od 10.02.1984r. do 17.03.1990r.** (6 lat 1 miesiąc 7dni) odwołujący złożył świadectwo pracy, z którego wynika, iż był zatrudniony na stanowisku kierownika robót hydraulicznych (k. 9 t. III a.r.).

W. C. przesłuchiwany w charakterze strony na okoliczność zatrudnienia w tym zakładzie zeznał, że pracował tam jako kierownik robót sanitarnych. W okresie zatrudnienia w tym zakładzie modernizowali rozlewnię wód gazowych i wytwórnię piwa w G., wykonywali centralne ogrzewanie, kanalizację, wodociągi a on pomagał w wykonywaniu takich robót i nadzorował pracowników, wypełniał też dokumenty dotyczące rozliczenia materiału i zliczania godzin pracy. Zeznał, iż była to praca i w głębokich wykopach, i w stacjach uzdatniania wody, w kotłowniach, w hydroformiach, gdyż zakładali tam sieć ogrzewania od podstaw, nadzorował zaś wówczas montera urządzeń sanitarnych, spawacza i osoby bez zawodu.

Sąd uzyskał akta osobowe odwołującego z tego zakładu (pismo k. 149a.s.). W aktach tych znajduje się umowa o pracę zawarta od 10.02.1984r. na czas nieokreślony na stanowisku kierownika robót hydraulicznych. Angaże znajdujące się w aktach osobowych wymiennie wskazują zaś stanowiska kierownika robót sanitarnych i kierownika robót hydraulicznych.

W aktach tych znajduje się również zakres czynności na tym stanowisku. Wynika z niego, iż do obowiązków odwołującego należało m.in. kierowanie i zarządzanie budowlami w granicach uprawnień przyznanych przez dyrektora zakładu, sprawowanie nadzoru technicznego, opracowywanie bieżących planów pracy i zadań produkcyjnych i czuwanie nad ich wykonaniem, wnioskowanie w sprawach nagród, kar, zwolnień itp. odnośnie podległego personelu, realizowanie planu postępu technicznego, wprowadzanie nowych metod technologicznych, usprawnień, wniosków racjonalizatorskich i udoskonaleń, dbanie o prowadzenie wszelkiej dokumentacji oraz o prawidłowy ich obieg oraz kompletowanie wszelkich dokumentów w komentarzu budowy, rozliczanie się z zakładem z pobranych materiałów i uzyskanie absolutorium.

W aktach osobowych odwołującego z okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Związku (...) Zakładzie Budownictwa i (...) w Ł. Oddział Budowlano-Montażowy w K. znajdują się dokumenty świadczące o nadzorowaniu przez niego pracowników wykonujących pracę na budowach (...) i Szkole Podstawowej Nr (...) w K. (pismo z 20.09.1984r.), robót sanitarnych w GS (...) w S. (pismo bez daty - (...)), przy remoncie szkoły w W. (pismo bez daty - (...)). Z pisma z dnia 23.11.1989r. wynika zaś, że odwołujący nadzorował też prace prowadzone na budowach: w Szkole Podstawowej w J., zaplecza SM (...), budynku socjalnego GS J., BS K., restauracji oraz kotłowni i masarni (...), remont warsztatu stolarsko-ślusarskiego (...), budynku Weterynarii K., Przedszkola Nr (...) w K., Piekarni (...), budynku mieszkalnego SM (...) oraz białego montażu w ciastkarni (...) K. i remonty na terenie zakładu będącym pracodawcą odwołującego.

W ocenie Sądu w/w zeznania i dokumentacja osobowa świadczą o tym, iż W. C. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Nie wykonywał bowiem pracy polegającej na nadzorowaniu pracowników wykonujących roboty wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach. Nadzorowani przez niego pracownicy wykonywali w ocenie Sądu roboty budowlano-remontowe zarówno poza budynkami, jak i w budynkach, które polegały m. in. na układaniu instalacji wodnej, kanalizacyjnej i c.o. Z wyżej przedstawionych pism znajdujących się w aktach osobowych odwołującego jednoznacznie wynika, iż prace były wykonywane w takich jednostkach jak szkoły, restauracje, budynki mieszkalne, budynki GS i (...), odwołujący nadzorował też prace remontowe na terenie samego Wojewódzkiego Związku (...) Zakładu Budownictwa i (...) w Ł. Oddział Budowlano-Montażowy w K. (tzw. roboty własne). Podmioty, w których były wykonywane te prace są tego rodzaju, iż wyklucza to wykonywanie samych tylko prac wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach, przy czym w wielu z w/w podmiotów takie prace w głębokich wykopach nie były potrzebne – np. w szkołach i warsztacie, gdzie dokonywano remontów. Jednocześnie z pisma z 23.11.1989r. wynika, iż nadzorowani przez odwołującego pracownicy wykonywali tzw. biały montaż (np. w ciastkarni (...) K.), a więc montowali np. umywalki. Reasumując należy uznać, iż pracownicy podlegli odwołującemu wykonywali czynności hydraulików, nie pracowali więc w szczególnych warunkach. Wniosek ten znajduje potwierdzenie w piśmie pracodawcy odwołującego z dnia 06.12.1989r., w którym wyjaśniane są powody dokonania wypowiedzenia umowy o pracę W. C.. Wskazano w nim, iż z dniem 01.01.1990r. następuje likwidacja grupy robót hydraulicznych przy Oddziale Budowlano-Montażowym, w związku z czym następuje zwolnienie dwóch pracowników, tj. właśnie odwołującego i hydraulika J. Z. a pozostałych pracowników tej grupy proponuje się przenieść na inne stanowiska pracy.

Podkreślić trzeba, że Sąd orzekając w niniejszej sprawie opiera się m.in. na zeznaniach odwołującego, składanych przed Sądem w toku przesłuchania w miejscu zamieszkania. Odwołujący odpowiadał wówczas na szczegółowe pytania sformułowane w odezwie. Z treści protokołu przesłuchania odwołującego wynika, iż podpisał on swoje zeznania a wcześniej były mu one odczytane (k. 211a.s.). Do treści tego protokołu odwołujący odniósł się też w piśmie z dnia 12.03.2014r. (k. 242-243a.s.), nie kwestionuje w nim treści swych zeznań i pisze, że „streszczony opis następujących wydarzeń przedstawia ogólny pogląd na całokształt zakwestionowanego przedmiotu sprawy w zakresie niebudzącym żadnych wątpliwości przesłanek do prawidłowych ustaleń faktycznych”.

Mając na uwadze całokształt w/w materiału dowodowego Sąd uznał, iż w żadnym ze spornych zakładów pracy W. C. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach. Należy przy tym zaznaczyć, iż okres zatrudnienia w (...) Sp. z o.o. w P. i w Przedsiębiorstwie (...) w E. stanowi łącznie okres 2 lata 1 miesiąc i 4 dni.

W tej sytuacji nie ma znaczenia wymiar ogólnego stażu pracy i okres pracy w gospodarstwie rolnym.

W. C. domagał się zaliczenia do stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 18.01.1966r. do 31.08.1968r. Wykazał fakt posiadania tego gospodarstwa o pow. 16,05ha, położonego wsi R. gm. K. (k. 8 a.e. zaświadczenie o posiadaniu gospodarstwa rolnego) oraz fakt zameldowania go w R. gm. K. od dnia 17.01.1950r. do 09.02.2004r. (k. 9 a.e.).

Odwołujący przesłuchiwany w toku postępowania na okoliczność pracy w gospodarstwie rolnym zeznał, iż gospodarstwo miało 16 ha a on wykonywał wszelkie prace w gospodarstwie, zarówno polowe jak i w siedlisku, zaś biorąc pod uwagę powierzchnię gospodarstwa należało dać mu wiarę. Odwołujący wskazywał w ZUS świadków na okoliczność pracy w tym gospodarstwie (k. 17a.e.) i wnosił o ich przesłuchanie. Sąd nie przesłuchiwał ich już jednak, bowiem i tak nie mogłoby to doprowadzić do przyznania odwołującemu prawa do emerytury, gdyż nie wykazał on 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Przeprowadzenie tego dowodu było więc zbędne (art. 217 § 3 kpc). Wobec niewykazania 15-letniego stażu pracy odwołujący nie spełnia bowiem przesłanek wymaganych do przyznania mu prawa do emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że zaskarżona decyzja ZUS z dnia 16.02.2011r. prawidłowo odmawia W. C. prawa do emerytury i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 2 i w zw. z § 19 i § 20 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Sąd uznał, iż właściwe jest przyznanie wynagrodzenia w wysokości minimalnej. Pełnomocnik odwołującego została bowiem ustanowiona już w toku ponownego rozpoznania sprawy a jej czynności sprowadzały się do sporządzenia dwóch pism merytorycznych i obecności na jednej rozprawie, na której zapadł wyrok.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.